

Soek jy 'n fantastiese tutor?

www.teachme2.com/matriek

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2023

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 80

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**ALGEMENE NASIENRIGLYNE**

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is.
- Indien die leerder woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.
- By oop vrae word geen punt toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Geen punt word toegeken vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die leerder gee 'n volsin, is dit korrek **MIT** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer TWEE/DRIE feite vereis word en 'n reeks word gegee, sien SLEGS die eerste TWEE/DRIE na – eers horisontaal en dan vertikaal.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN/OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 1**TEKS A: SUID-AFRIKANERS SE SMULKOS**[Verwerk uit [google](#), [wikipedia](#), e.a.]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.1	<ul style="list-style-type: none"> • amasi • frikkadelle • malvapoeding • <i>walkie talkies</i> (<i>Enige EEN</i>) 	1
1.2	LekkeSlaap	1
1.3	"inheems" (<i>Penaliseer nie as die woord nie tussen aanhalingstekens is nie</i>)	1
1.4	Die <i>gatsby</i> ... <ul style="list-style-type: none"> • het op die Kaapse Vlakte ontstaan. • kom uit die Wes-Kaap/Kaap/Suid-Afrika. • Aanvaar ook die aanhaling: "As jy egter dié Wes-Kaapse eetding wil geniet ... " (<i>Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde</i>) 	1
1.5	polonie	1
1.6	<ul style="list-style-type: none"> • Dit is vullend./Dit maak jou (gou) vol/versadig/dik. • Jy kry verskillende/meer as een vulsel(s) in een broodjie. (Kandidaat kan ook spesifiseer wat jy alles op die broodjie kry.) • Dit is goedkoop./Meer as een persoon kan van een <i>gatsby</i> eet./Jy eet dit nie alleen nie. • Dit is 'n lang brood (nie gewone porsie nie). (<i>Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde</i>) 	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.7	(Op/In die) suikerrietplantasies	1
1.8	<ul style="list-style-type: none"> Dit is die gereg waarvoor KZN regtig bekend is. Hierdie gereg is die gewildste/baie gewild/populêr/gunsteling kos/ beste kos (in KZN). Die gereg is oral in KZN beskikbaar. Baie mense koop dit. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.9	meer vleis wou verkoop	1
1.10	<ul style="list-style-type: none"> Albei geregte word met pap bedien./Pap Pap is die gemeenskaplike gereg. In albei provinsies word pap saam met 'n vleisgereg/vleis bedien/geëet. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.11	askoek	1
1.12	Anton Goosen	1
1.13	<ul style="list-style-type: none"> Potjiekos was deel van die Groot Trek/was saam op die Groot Trek/was al op die Groot Trek gemaak. Dit is deel van ons geskiedenis/erfenis. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.14	(Hulle maak) pap/bier. <i>(Enige EEN)</i>	1
1.15.1	voordelig	1
1.15.2	<ul style="list-style-type: none"> Dit is ekonomies/goedkoop/nie duur nie. Dit bevat baie proteïene./Dit het (drie keer) meer proteïene as beesvleis./Dit is gesond. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op Vraag 1.15.1 moet korrek wees om die punt by Vraag 1.15.2 te verdien.)</i>	1
1.16.1	E/Dié gereg neem lank om voor te berei.	1
1.16.2	D/Hierdie gewilde gereg het naam gemaak oorsee.	1
1.16.3	A/In die Vrystaat gebruik hulle veral lamsvleis vir hierdie gereg.	1
1.16.4	F/Die Nederlanders het hierdie gereg na ons land toe gebring.	1
1.16.5	B/Hierdie is 'n heerlike kerriegereg van die Wes-Kaap.	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.17	<ul style="list-style-type: none"> LekkeSlaap het dit gedoen om hulleself/hulle diens te bemark. Dit het toeriste se belangstelling geprikkel om deur Suid-Afrika te toer. Dit het mense gemotiveer om die verskillende provinsies te besoek/die geregte te gaan proe. Dit is informatief/bemagtigend. /Dit gee inligting. Dit het Suid-Afrika se koskultuur aan almal bekendgestel. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
1.18	<p>Ja.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mense leer jou ken deur dit wat jy eet. Dit wat jy eet, sê iets van wie jy is/waarin jy belangstel/wat jou voorkeure is. Die kos wat jy eet, wys vir ander van watter kultuur jy is/wat jy aangeleer het. As jy vet is, eet jy dalk baie. As jy gesond eet, lyk jy goed. As jy gesonde kos eet, sal jy gesond wees en as jy ongesonde kos eet, sal jy ongesond wees. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) <p>OF</p> <p>Nee.</p> <ul style="list-style-type: none"> 'n Mens behoort nooit te veralgemeen nie. Jy kan nie altyd kies wat jy eet nie./Die keuse van wat jy eet, lê nie altyd by jou nie. Persoonlike situasies/gesondheid bepaal dikwels wat mense mag eet/nie mag eet nie. Sommige mense eet gesond, maar word nog siek. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
1.19	<p>Kandidate kan 'n <u>oorhoofse/algemene motivering</u> gee waarom die woord by die inhoud pas, bv.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Baie van hierdie kosse waarvan ons lees, gee vir mense die kans om lekker saam te kuier. Kos bring geselligheid; daarom kuier mense lekker saam as hulle eet. LekkeSlaap wou juis hê dat mense lekker kuier terwyl hulle die kos in die verskillende provinsies geniet. In die meeste gevalle waar mense kuier, is daar iets om te eet. Mense kuier as hulle hierdie tipe kos eet. Kos bring mense saam. Toeriste sal graag kuier as hulle in die provinsies rondtoer en die kos probeer. Aanvaar ook die aanhaling: "In Suid-Afrika beteken lekker eet dikwels ook lekker kuier!" (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.19 (vervolg)	OF Kandidate kan 'n <u>voorbeeld</u> gee waarom die woord gepas is, bv.: <ul style="list-style-type: none"> In paragraaf 3 word daar direk gesê dat jy nie die <i>gatsby</i> alleen eet nie; dit is kuierkos. In paragraaf 5 lees ons dat <i>shisa nyama</i> tot lekker kuier om die braaivleisvuur lei. In paragraaf 8 kuier mense saam om 'n lekker potjie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	

TEKS B: TV-GIDS

[Verwerk uit verskeie gidse en google]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.20	Dit wys/dui aan dat dit 'n fliek/film/rolprent is. <i>(Of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.21	<ul style="list-style-type: none"> Daar is 'n O-simbool langs die program. Dit is 'n omnibus (wat deur 'n O aangedui word). Daar word aangedui dat dit 'n herhaling van 'n paar episodes in die reeks is. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.22	C/die probleme tussen hom en sy geliefde.	1
1.23	Die prentjie pas, want dit wys ... <ul style="list-style-type: none"> dat hulle sing/daar mikrofone in hulle hande is/dat daar 'n sangkompetisie is. dat daar twee mense/'n duo sing. waaroor die program gaan/dat die program iets met musiek te doen het. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.24	<ul style="list-style-type: none"> Daar is verskillende programme/meer as een program op SABC 2 wat nuus en sake van die dag aanbied. Die nuus word van vroegoggend af al aangebied. Die nuus word op verskillende tye aangebied. Die nuus word in verskillende tale aangebied. Ek kan die nuus ook op Facebook volg. Via het geen nuus/sakeprogramme nie./Via het net programme oor kos, musiek, reis, huise en die lewe. Morning Live is op SABC 2. Nuus <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.25	<ul style="list-style-type: none"> Dit is gebruikersvriendelik, want 'n mens... <ul style="list-style-type: none"> hoef nie baie te lees nie/kan van soeklees/vluglees gebruik maak. kan dadelik sien watter programme alles aangebied word. kan sien wanneer programme aangebied word. kan jou kyktyd beplan. 	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
	<ul style="list-style-type: none"> ○ kan dadelik sien watter en wanneer programme herhaal word (indien jy dit dalk gemis het). ○ kan kortliks sien waarom die verskillende programme gaan/wie die aanbieders is. • Daar is ook prente/simbole/sleutels by (daarom verstaan jy makliker). • Die inligting is duideliker in twee tabelle./Netjiese uitleg/lees makliker. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING**Nasien van die opsomming**

Nasien van die opsomming word gebaseer op die insluiting van die relevante feite soos deur die teks voorgeskryf. Die opsomming moet soos volg nagesien word:

- **Puntetoekenning:**
 - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
 - 3 punte vir taal
 - Totaal punte: 10
- **Toekenning van taalpunte as leerders nie woordeliks aangehaal het nie:**
 - 1–3 korrekte feite: 1 punt
 - 4–5 korrekte feite: 2 punte
 - 6–7 korrekte feite: 3 punte

(Indien selfs net één van die feite 'n direkte aanhaling is, ignoreer hierdie kategorie en beoordeel volgens die volgende kategorie.)
- **Toekenning van taalpunte as leerders woordeliks aangehaal het:**
 - 6–7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
 - 4–5 korrekte aanhalings: maksimum 1 punt vir taal word toegeken
 - 2–3 korrekte aanhalings: maksimum 2 punte vir taal word toegeken
 - **Toegewing:** Indien die kandidaat slegs één korrekte feit gee en daardie feit is 'n direkte aanhaling, verdien die kandidaat net 1 punt vir die feit (aanhaling) en geen punte vir taal nie.
 - 'n Direkte aanhaling is woord vir woord. Indien een woord uitgelaat of omgeruil is, is dit nie 'n direkte aanhaling nie.

LET WEL:**Getal woorde:**

- Nasieners moet die getal woorde verifieer.
- Geen punte word afgetrek indien die leerder nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui of verkeerd aandui nie.
- Indien die maksimum getal woorde (70 woorde) oorskry word, moet die nasiener VYF woorde ná die 70-woordegrens aan lees en nasien. Ignoreer die res van die opsomming.

VRAAG 2**TEKS C: VREEMDE FEITE OOR SELFONE**[Verwerk uit af.kuzminykh.org en af.inditcs.com]

DIREKTE AANHALING		EIE WOORDE
Vandag gebruik miljarde mense wêreldwyd selfone om te kommunikeer. Hier is 'n paar vréemde feite oor selfone.	1	Daar is meer selfone in Suid-Afrika as taxi's, televisiestelle en radio's (saam)./Daar is minder taxi's, televisiestelle en radio's (saam) as wat daar selfone is./Meer selfone as wat daar taxi's, televisiestelle en radio's in Suid-Afrika is.
Ons sien taxi's om elke hoek en draai in Suid-Afrika. Dan is dit moeilik om te glo dat daar meer selfone in Suid-Afrika is, as wat daar taxi's, televisiestelle en radio's saam is . Mense raak ongelukkig as hulle nie hulle selfone kan gebruik nie. Dan kan 'n mens verstaan dat die meeste mense 110 keer per dag op die een of ander manier hulle selfone gebruik .	2	(Die meeste) mense gebruik 110 keer per dag hulle selfone./ (Die meeste) mense kyk 110 keer per dag op hulle selfone.
Mense sit hulle selfone orals neer sonder om daaroor na te dink. Dalk sal mense versigtiger wees as hulle weet dat daar 19 keer meer bakterieë op selfone as op toilethandvatsels is .	3	Selfone het 19 keer meer/meer bakterieë as wat jy op toilethandvatsels kry./Selfone is vuiler as toilethandvatsels.
Dit is duur om 'n selfoon te besit en te gebruik. Die hoogste bedrag op 'n selfoonrekening was dié van Celina Aarons van Florida. Sy het in 2011 'n rekening van 201 000 dollar gekry . Daar word duisende selfone gesteel. Tog hou 'n juwelier in Hongkong die rekord vir die 6 576 diamante wat op 'n selfoon aangebring is .	4	201 000 dollar is die meeste geld /hoogste bedrag wat nog op 'n selfoonrekening betaal is./Celina Aarons se 201 000 dollar is die hoogste selfoonrekening ooit.
Kan jy glo dat mense selfone ook vir 'n sport gebruik? Inderdaad. In Finland is selfoongooi nou 'n amptelike sportsoort .	5	Die rekord vir/Die meeste diamante op 'n selfoon is 6 576 (diamante) ./'n Juwelier in Hongkong hou die rekord vir 6 576 diamante op 'n selfoon./6576 is die meeste diamante nog op 'n selfoon.
Een van die probleme wat selfoongebruikers dikwels het, is dat hulle nie hulle selfone kan laai nie. Wetenskaplikes van die Bristol Robotics Laboratory in Engeland het 'n oplossing hiervoor gevind: daar is 'n manier om selfone met urine te kan laai .	6	Selfoongooi is 'n (amptelike) sportsoort in Finland .
Net wanneer jy dink jy het nou alles gehoor, is daar nuwe, vreemde feite oor selfone.	7	Urine kan gebruik word om selfone/batterye te laai . /Wetenskaplikes van Engeland laai selfone met urine.
		(72 woorde)

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL
ALGEMENE NASIENRIGLYNE

- Spelling:
 - Eenwoord-antwoorde word as korrek aanvaar selfs al is die spelling verkeerd. Die fout mag net nie die betekenis van die woord verander nie. Waar woordstrukture getoets word, moet dit korrek gespel word.
 - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling slegs gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
 - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
 - Aanvaar fonetiese spelling van woorde waar (*sp*) nie as vereiste aangedui is nie. Indien die fonetiese spelling die sinsbetekenis verander, word dit nie aanvaar nie.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 3: ADVERTENSIE**TEKS D**[Verwerk uit [google images](#)]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1	Suid-Afrikaanse (<i>sp</i>)	1
3.2	grasgroen (<i>sp</i>)	1
3.3	A/geld nie slim gebruik nie.	1
3.4	<ul style="list-style-type: none"> • Dit is nie deur navorsing/statistiek bewys nie. • Dit is slegs die adverteerder se opinie/mening./Die adverteerder is bevooroordeeld. • Die adverteerder gebruik die woorde om die leser te manipuleer om die produk te koop. • Nie almal gaan dink hierdie T-hemp is die beste nie. • Die adverteerder wil net sy T-hemp beter laat klink. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1
3.5	<ul style="list-style-type: none"> • NOU/hoofletters • nou/NOU/vetdruk/donkerder skrif • nou!/uitroepeteken/! • nou/ander lettertipe • nou/groter gedruk • nóú/aksenttekens • Kleur/skuinsdruk (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die verbetering moet werklik meer trefkrag verleen.)	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.3.1	B/sarkasties	1
4.3.2	<ul style="list-style-type: none"> Brak dink nie regtig dat die water lekker is nie. Daar is vuil water in Brak se bak. Vuil water kan nie lekker wees nie. Dis nie die eerste keer dat daar vuil water in Brak se bak is nie. Brak kan nie glo dat Boet alweer vuil water in sy bak laat val het nie/nie oplet waar die water val as hy die plante natgooi nie. Niemand hou van vuil water water in hulle bakke nie. Boet het vir die tweede keer vir Brak vuil water gegee. Brak is nie gelukkig dat Boet vir hom vuil water gegee het nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op Vraag 4.3.1 moet korrek wees om die punt vir Vraag 4.3.2 te verdien.)</i>	1
4.4	mooiste (sp)	1
4.5	B/baie vir sy groentetuin omgee.	1
4.6	<ul style="list-style-type: none"> Daar is oral waterdruppels./Daar is baie waterdruppels. Brak se bak staan naby/langs die wortels. 'n Mens kan sien dat Boet nie versigtig gooi nie. Die water spat as Boet dit uitgooi. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
4.7	<ul style="list-style-type: none"> In RAAMPIE 3 dink Brak dat hy kan verstaan waarom Boet vuil water op sy groente gooi (omdat water skaars is) ✓, maar in RAAMPIE 4 hoop hy dat Boet ook sal proe hoe seep smaak. ✓ In RAAMPIE 3 dink Brak iets positiefs, want hy het begrip vir wat Boet doen ✓, maar in RAAMPIE 4 dink hy iets negatiefs, want hy hoop die wortels gaan sleg proe/na seep smaak. ✓ Albei antwoorde in een sin met duidelike betekenis, sonder spesifieke verwysing na beide raampies. ✓✓ <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. 1 punt vir net een kant van die ironie. Dus 1 of 2 of 0).</i>	2
		[10]

VRAAG 5.1**TEKS F: SOETE SUKSES VIR DIE NDLOVU JEUGKOOR MET HULLE EIE LIEDJIE**[Verwerk uit *Vrouekeur*, 08 November 2019 en *Die Burger*, 25 Januarie 2023]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.1	koorlede (sp)	1
5.1.2	veertien (sp)	1
5.1.3	eerste/enigste (sp)	1
5.1.4	<p>Alhoewel hulle nie die kompetisie gewen het nie, was mense mal oor hulle musiek.</p> <p><i>(Let wel: Die kandidaat verdien 1 punt vir die woordorde – twee werkwoorde wat geskuif het – en een 1 punt vir die komma wat op die korrekte plek tussen die 2 sinsdele is.)</i></p>	2

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.5	Nov. <i>(Die punt moet daar wees.)</i>	1
5.1.6	landstale	1
5.1.7	daagliks <i>(sp)</i>	1
5.1.8	vier	1
5.1.9	aan	1
5.1.10	beoordelaar <i>(sp)</i>	1
5.1.11	regte <i>(sp)</i>	1
5.1.12	Voorbeelde waar van in 'n ander betekenisverband gebruik word, bv.: <ul style="list-style-type: none"> My van is Ndlovu./Ek het my van verander toe ek sestien geword het./My van is verkeerd gespel. (Selfstandige naamwoord) Ek is van Kaapstad af./Ek is een van vyf kinders./Ek kom van ver af. (Voorsetsel met ander betekenis) <i>(Aanvaar enige korrekte sin waar van nie die betekenis het van to take note of nie.)</i>	1
5.1.13	vol-gen-de of vol+gen+de of vol/gen/de <i>(Aanvaar enige korrekte manier van verdeling.)</i>	1

VRAAG 5.2**TEKS G: PRENT**[Bron: [google images](https://www.google.com/search?q=google+images)]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.2.1	Die kind op die stoel is besig om op die rekenaar te werk./Die kind op die stoel is besig om te werk op die rekenaar. <i>(Die gedeelte waar die infinitief getoets word, moet korrek wees.)</i>	1
5.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Die twee kinders op die bed het die werk bespreek. Die twee kinders het op die bed die werk bespreek. Die twee kinders het die werk op die bed bespreek. <i>(Enige EEN. Die hele sin moet korrek wees.)</i>	1
5.2.3	venster/ruit/vensters/ruite <i>(Aanvaar spelling van fonetiese uitspraak)</i>	1
5.2.4	<ul style="list-style-type: none"> Die kinders se kamer is nie altyd deurmekaar nie. Die kinders se kamer is nooit deurmekaar nie. <i>(Enige EEN)</i>	1
5.2.5	Die kinders pak <u>die boeke netjies op die boekrak</u> . <i>(Die hele sin moet in die korrekte woordorde geskryf word.)</i>	1
5.2.6	sosiale media/Sosiale media/sosiale-media/sosiale netwerke/sosiale platforms	1
		[20]
	TOTAAL AFDELING C:	40
	GROOTTOTAAL:	80